

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 376

van **JOHAN DANEN**

datum: 22 februari 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Onderwijsinstellingen - Gebruik vrije en openbronsoftware vs commerciële softwarepakketten

De digitalisering en het gebruik van schermen in de samenleving hebben de voorbije decennia een ware vlucht genomen. Ook in het onderwijs worden stappen gezet om meer en meer digitale middelen in te zetten. Een evolutie die de minister nog wenst te versnellen met de Digisprong.

Een rechtstreeks gevolg hiervan is dat niet enkel nagedacht moet worden over welke hardware (toestellen) wordt aangekocht, maar eveneens welke software daarop zal draaien. Bedrijven die software ontwikkelen, zijn er snel bij om hun product te verkopen aan scholen - wat neerkomt op het betalen van licenties. Vaak worden ook gebruikersgegevens door het bedrijf in kwestie verzameld.

Vrije software, die steeds werkt met open bron, heeft enkele belangrijke voordelen ten opzichte van commercieel aangeboden softwarepakketten. Aan vrije software zijn geen recurrente licentiekosten verbonden, wat een belangrijk financieel voordeel betekent. De gebruiker kan ook controleren wat de software met de verzamelde (persoons)gegevens doet, iedere gebruiker/softwareontwikkelaar kan de software gebruiken, aanpassen en doorgeven aan andere gebruikers. De gebruiker van vrije software is ook niet gebonden aan een bepaalde aanbieder of platform.

Een onderwijsinstelling die al een tijd bekend staat om het gebruik van vrije en dus open software is het Sint-Ritacollege in Kontich. In 1991 zette die onderwijsinstelling al de eerste stappen richting vrije software. In het kader van de uitrol van de Digisprong rekenden zij uit dat hun instelling alleen al 190.000 euro zal besparen op licentiekosten wanneer zij gebruikmaken van hun opensourcesoftware Linux i.p.v. Microsoft Windows.

1. Bestaan er cijfers over de licentiekosten die onderwijsinstellingen momenteel betalen voor het gebruik van commerciële besturingssoftware (Microsoft Windows, macOS enzovoort)? Graag een overzicht per onderwijsniveau en onderwijsnet.
2. Bestaan er cijfers over de licentiekosten die onderwijsinstellingen momenteel betalen voor het gebruik van softwaretoepassingen (tekstverwerking, rekenbladen, HR-pakketten enzovoort)? Graag een overzicht per onderwijsniveau en onderwijsnet.
3. Kan de minister inschatten hoeveel bespaard kan worden op licentiekosten indien onderwijsinstellingen zouden overschakelen op vrije en opensourcesoftware?
4. Een aantal onderwijsinstellingen werkt al met vrije en opensourcesoftware.

Heeft de minister zicht op het aantal onderwijsinstellingen dat al op deze manier werkt?

**Vlaams
Parlement**

5. Heeft de minister al een onderzoek laten uitvoeren naar de voor- en nadelen van het gebruik van vrije en openbronsoftware in onderwijsinstellingen? Werd al onderzoek gedaan naar de kosten en baten bij het gebruik van dergelijke softwaretoepassingen? Zo niet, zal hij een initiatief nemen?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 376 van 22 februari 2022

van **JOHAN DANEN**

1-3. Mijn administratie beschikt niet over de gevraagde cijfers. De keuze van software en besturingssoftware – vrij of commercieel – behoort tot de autonomie van een school en hangt nauw samen met de concrete noden en context van die school. Scholen hoeven, specifiek voor de keuze van software en besturingssoftware, geen verantwoording af te leggen aan de overheid.

Scholen kunnen vandaag een keuze maken uit een waaier aan mogelijkheden:

- De Vlaamse overheid en Microsoft sloten een raamovereenkomst voor scholen: Microsoft Keep it Simple (MS-KIS). Scholen en andere onderwijsinstellingen kunnen door de overeenkomst software van Microsoft voor sterk verlaagde prijzen afnemen. (zie <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/educatieve-korting-voor-software-van-microsoft>
Pakket A1 is gratis, vanaf A3 betalende jaarlijkse licentie per leerkracht van €47,10 die dan ook per leerkracht de software gratis ter beschikking stelt aan 40 leerlingen (per leerkracht). Scholen krijgen dan ook de nodige software voor het beheren en beveiligen van digitale toestellen.
- Google Workspace for Education is een ander veelgebruikt platform. Zo goed als alle scholen die het gebruiken in het lager en secundair onderwijs gebruiken de gratis versie van het platform, hoewel er ook betalende versies zijn die meer mogelijkheden geven. https://edu.google.com/intl/ALL_nl/products/workspace-for-education/ Voor het beheren van Google Chromebooks kunnen scholen een éénmalige beheer licentie kopen (€38) die meer mogelijkheden biedt, maar niet verplicht is.
- De meeste scholen die gebruik maken van iPads gebruiken software om de toestellen centraal te beheren (bv JamF aan €5 per jaar per toestel).

Ook elektronische leeromgevingen hebben meestal een recurrente licentiekost.

Vrije en openbronsoftware zijn inderdaad meestal vrij van licentiekosten, maar niet vrij van kosten zoals bijvoorbeeld voor:

- Aankoop en beheer lokale servers op school
- Personeel en de investering in opleiding en expertise om deze software intern te onderhouden
- Redundantie en beveiliging van de data (makkelijker op een datacenter van de externe software door de schaalgrootte)

4. De ICT-monitor bevat heel wat cijfers over het gebruik van vrije software in het onderwijs, opgesplitst per onderwijsniveau en -type.

Uit de laatste afname van de ICT-monitor blijkt dat vrije software (open source software) redelijk goed voet aan de grond krijgt in het onderwijs. Commerciële software voert de boventoon, maar bv. 13,6% van de lagere scholen beschikt over vrije kantoorsoftware en daarnaast nog eens 12% over een combinatie van commerciële en vrije software. Bij grafische software gebruiken de lagere scholen drie keer zoveel vrije software dan commerciële pakketten.

Ook in het secundair onderwijs merken we een duidelijk merkbare mix van vrije en commerciële software zij het net iets minder uitgesproken. Voor kantoortoepassingen, digitale leerlingvolgsystemen, software voor leerlingen met een functiebeperking, vakspecifieke software en leermethode gebonden software wordt voornamelijk gebruik gemaakt van commerciële software. Voor andere softwaretoepassingen is er een meer gevarieerd beeld. Voor grafische software, specifieke software voor oefeningen en toetsen en simulatiesoftware is er telkens een vrij groot aandeel van de scholen dat voor vrije software kiest.

Ik verwijst de Vlaams volksvertegenwoordiger naar het rapport via de website: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/2021-07/Eindrapport_MICTIVO3_12_2018.pdf

5. In 2005 was er een uitgebreide sensibiliseringscampagne omtrent het gebruik van vrije software in het onderwijs. Voorafgaand aan deze campagne werd een advies gevraagd aan een vijftal experts. Het advies bezorg ik hierbij als bijlage.

Uiteindelijk werd op basis van dit advies de campagne waarnaar ik verwees georganiseerd. Deze bestond o.a. in een inspiratiegids, een vormingenreeks, een Linuxdistributie die naar scholen werd verstuurd, enz. Een andere vraag uit dit advies - namelijk de integratie van de basisprincipes van computationeel denken en programmeren in het curriculum - werd voor het SO onderwijs reeds gerealiseerd bij de invoering van de nieuwe eindtermen.

Het Kennis- en adviescentrum digisprong organiseerde op 23 maart 2022 een webinar organiseren met als doel scholen te informeren en te inspireren op vlak van de digisprong. De webinar schonk ook aandacht aan openbronsoftware in het onderwijs.

BIJLAGE

[Advies](#)